

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 4845/2022
24.01.2024. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Јелице Бојанић Керкез, председника већа, Весне Станковић и Радославе Мађаров, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Голуб Зиндовић, адвокат из ..., против туженог Завода за јавно здравље Приштине - Косовска Митровица, чији је пуномоћник Стефан Ружић, адвокат из ..., ради поништаја решења о отказу уговора о раду и исплате, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 2050/21 од 10.02.2022. године, у седници одржаној 24.01.2024. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Нишу Гж1 2050/21 од 10.02.2022. године у ставу првом и трећем изреке и пресуда Основног суда у Лесковцу П1 685/18 од 22.02.2021. године у усвајајућем делу о тужбеном захтеву и одлука о трошковима поступка, и предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Лесковцу П1 685/18 од 22.02.2021. године, ставом првим изреке поништено је решење туженог о престанку радног односа број ... којим је тужиљи отказан уговор о раду од 01.09.1998. године и престао радни однос са даном 31.12.2015. године и наложено је туженом да тужиљу врати на рад и распореди на пословима које је тужиља радила у моменту отказивања уговора о раду. Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиље да се тужени обавезе да јој на име минималне зараде за период од 01.01.2013. године до 28.12.2015. године исплати новчани износ од 423.048,00 динара, са законском затезном каматом почев од 29.12.2015. године до исплате и да јој на име мање исплаћене отпремнине исплати новчани износ од 160.288,00 динара са законском затезном каматом почев од 29.12.2015. године до исплате, као неоснован. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да тужиљи накнади трошкове поступка у износу од 58.250,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж1 2050/21 од 10.02.2022. године, ставом првим изреке, одбијена је жалба туженог и потврђена првостепена пресуда у делу става првог изреке којим је поништено решење туженог о престанку радног односа број ... којим је тужиљи отказан уговор о раду од 01.09.1998. године и престао радни однос са даном 31.12.2015. године и обавезан тужени да тужиљу врати на рад. Ставом другом изреке, укинута је првостепена пресуда у преосталом делу става првог и одбачена тужба у делу да се обавезе тужени да тужиљу распореди на пословима које је тужиља

радила у моменту отказивања уговора о раду. Ставом трећим изреке, преиначена је одлука о трошковима поступка и обавезан тужени да тужили накнади трошкове поступка у износу од 31.500,00 динара, са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, у делу којим је потврђена првостепена пресуда о поништају решења о отказу уговора о раду тужили и обавези туженог да тужилу врати на рад и трошковима поступка, тужени је благовремено изјавио ревизију, због битних повреда одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао другостепену пресуду у побијаном делу на основу чланова 408. и 441. Закона о парничном поступку - ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 72/11 ... 10/23), и нашао да је ревизија туженог основана.

У поступку доношења побијане пресуде није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП

Према утврђеном чињеничном стању, тужила је била запослена код туженог на радном месту ..., уз закључени уговор о раду од 01.09.1998. године. Од јуна 1999. године до доношења спорног решења о престанку радног односа 28.12.2015. године, тужила је живела ван територије Косова и Метохије и није била радно ангажована код туженог. Са статусом запослене на неодређено време, примала је новчану накнаду по закључцима Владе Републике Србије.

Током периода у којем тужила није била радно ангажована извршена је статусна промена установе 22.01.2007.године и донет Правилник о систематизацији послова у Заводу за јавно здравље Приштина – Косовска од 27.03.2009.године, овде туженог, који је био важећи у време доношења Програма решавања вишка запослених од 01.12. 2015.године, чијим је спровођењем тужили као вишку отказан уговор о раду, решењем туженог број ... од 28.12.2015. године.

Доношењу Програма решавања вишка запослених претходило је то да је Министарство здравља Републике Србије донетим Кадровским планом за туженог од 22.11.2013.године, који се односи и на 2014. годину, утврдило да од 114 запослених код туженог на неодређено време, њих 35 није радно ангажовано, и уједно одредило да ће Републички фонд за здравствено осигурање Републике Србије финансирати исплату накнада за ова лица до 31.05.2014. године, дајући препоруку туженом да откаже уговоре о раду запосленима на одређено време који се финансирају из средстава обавезног здравственог осигурања. У поступању по Закључку Владе РС од 02.10.2015. године и допису Министарства здравља РС од 09.10.2015. године, везано за рационализацију броја запослених у здравственим установама са подручја Аутономне покрајине Косово и Метохија, тужени је дана 01.12.2015. године донео Одлуку о увођењу економских и организационих промена и Одлуку о покретању поступка решавања вишка запослених, уз образложење да су извршене економске и организационе промене, измењен акт о систематизацији броја запослених, смањењем броја запослених за 31, и то обзиром да је дошло до промена у погледу радно правног статуса запослених, те да овај број чине радно неангажовани радници који се нису ни

обраћали захтевом за радним ангажовањем. Истог дана 01.12.2015. године донет је и Програм решавања вишка запослених. Уз процедуру прибављања мишљења од Националне Службе за запошљавање Филијала Косовска Митровица 23.12.2015. године и синдикалне организације туженог дана 10.12.2015. године, Програм је послужио као акт за утврђење вишка запослених. Програмом је исказано да је критеријум за утврђивање вишка запослених објективни статус и да се ради о смањењу броја извршилаца, а да због специфичности категорије запослених радно неангажованих радника нису могли бити примењени други критеријуми. Такође, истим је утврђено да је укупан број запослених код туженог 156 радника на неодређено време, од којих је за 31 радником престала потреба, међу којима је и тужила.

Претходно, код туженог је 27.03.2009. године донет Правилник о систематизацији послова, који је важио и у време доношења Програма решавања вишка запослених и отказивања уговора о раду. Правилником није предвиђено радно место ..., већ су у Служби за економско финансијске послове, систематизована радна места референта за финансијске послове, са једним извршиоцем, за економске послове са два извршиоца, и благајника референта набавке са једним извршиоцем.

При овако утврђеном чињеничном стању, пресудама нижестепених судова усвојен је тужбени захтев да се оспорено решење поништи и туженом налажи да тужилу врати на рад. Оцењено је да тужени није законито спровео поступак за проглашење тужиле технолошким вишком и да је решење о отказу незаконито. Ово зато што је као једини критеријум који је применио у односу на тужилу било радно неангажовање, при чему тужени није пружио доказе да је тужила пре него што је добила статус радно неангажованог радника била распоређена на неком од радних места у Служби за економско финансијске послове предвиђено тада важећим Правилником о систематизацији којим радно место ... није систематизовано, нити је пружио доказе да је измењен акт о систематизацији ради транспарентности примене критеријума у ситуацији за коју наводи да је дошло до смањења броја извршилаца, као ни да је у поступку реализације инструкције ресорног министарста применио и друге критеријуме, као и да није поступио по одредбама чланова 154. и 155. Закона о раду у погледу обавезе доношења предлога програма и предузимања прописаних мера, укључујући прописано да се предлог програма достави НСЗ и синдикату.

Ценећи наводе туженог као ревидента, Врховни суд налази да се закључак нижестепених судова, за сада не може прихватити као правилан, јер за правилну примену материјалног права нису расправљене све правно релевантне чињенице.

Нижестепени судови основаност тужбеног захтева темеље на становишту да се не може прихватити да је једини критеријум да се неко прогласи вишком запослених – радно неангажовање и да тужени није спровео процедуру за проглашење запослених технолошким вишком прописану одредбама Закона о раду. Међутим, из чињеница утврђених у поступку произлази да тужила фактички није била радно ангажована код туженог од 1999. године до отказа уговора о раду у 2015. године, да је осим ње у таквом специфичном режиму било и других лица са својством запослених код туженог, да је тужени подлегао обавези да смањи број запослених и да је Програмом решавања вишка запослених од 01.12.2015.године од утврђеног укупаног број запослених 156 радника на неодређено време, утврдио да је за 31 радником који нису радно ангажовани престала потреба, а међу њима је и тужила као запослена на пословима и

задацима Није спорно да то јесте било радно место тужиље са којег је она остала у режиму радно неангажоване запослене са правом на новчану накнаду коју је остваривала према закључцима Владе Републике Србије.

Према утврђеном, организациона промена код туженог уведена је Правилником о систематизацији послова из 2009. године, којим није предвиђено радно место Овим Правилником, који је био на снази у време доношења Програма решавања вишка запослених и решења о отказу, у Служби за економско финансијске послове систематизована су 4 радна места са IV степеном стручне спреме: радно место референта за финансијске послове, са једним извршиоцем, за економске послове са два извршиоца, и благајника референта набаве са једним извршиоцем. Евидентно, по ступању на снагу ове систематизације није дошло до новог распоређивања тужиље као радно неангажоване запослене. Њен статус је остао неизмењен. Попуњеност постојећих радних места у наведеној служби, у време када је тужиљи отказан уговор о раду као вишку, није испитана.

Такође, у виду треба имати да је тужиљи као запосленој на пословима и радним задацима ..., отказан уговор о раду као вишку, решењем донетим у спровођењу Програма решавања вишка запослених код туженог, да су Програмом као вишак обухваћени 31 радно неангажованих запослених, од тога 5 на истим пословима – ... (у Програму именованих). У поступку није испитано да ли је свим овим запосленима, престао радни однос као и тужиљи, односно да ли је уопште неко од радно неангажованих ... задржан на послу. Ово је битно зато што уколико је неко од радно неангажованих лица након организационих промена остао на раду, односно није проглашен технолошким вишком, онда је тужени морао да има утврђене и друге критеријуме у погледу оцене које од запослених лица може бити проглашено као технолошки вишак. Ове чињенице у поступку нису утврђиване ни цењене, а што је од битног значаја за доношење правилне одлуке о постављеном тужбеном захтеву.

У поновном поступку, првостепени суд ће разјаснити све околности од значаја за доношење одлуке у овој правној ствари на које је указано овим решењем и правилном применом материјалног права донети правилну и закониту одлуку.

Укинута је и одлука о трошковима поступка, с обзиром да иста зависи од одлуке о главној ствари.

Из изнетих разлога, на основу члана 416. став 2. ЗПП, Врховни суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Јелица Бојанић Керкез, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић